

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.801/2022/8/II.

A felperes: felperes, felperes címe

A felperes képviselője: Szabóné dr. Sipos Gabriella Emőke ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: Honvédelmi Minisztérium, 1055 Budapest, Balaton utca 7-11., I. rendű,

Magyar Állam, II. rendű,

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, 3525 Miskolc, Városház tér 1., III. rendű

Az alperes képviselője: dr. Lovas Péter kamarai jogtanácsos, 1055 Budapest, Balaton utca 7-11., aki az I. rendű alperest képviseli,

dr. Szabó Norbert kamarai jogtanácsos, Miniszterelnöki Kabinetiroda - Gazdaságfejlesztési Miniszter - Állami Perképviseleti Főosztály, 1011 Budapest, Fő utca 44-50., amely a II. rendű alperest képviseli,

Dr. Czikrayné dr. Fekete Zsuzsanna kamarai jogtanácsos, 3525 Miskolc, Városház tér 1., aki a III. rendű alperest képviseli

A per tárgya: kártérítés

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 64.P.20.736/2021/47.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a pártfogó ügyvéd elsőfokú eljárásban felmerült díját pervesztessége folytán a felperes viseli.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. és II. rendű alperesnek személyenként 42.500 (negyvenkétezer-ötszáz) forint, a III. rendű alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a meg nem fizetett 137.688 (százharminchétezer-hatszáznyolcvannyolc) forint fellebbezési illetéket az állam terhén marad.

Megállapítja, hogy a pártfogó ügyvéd munkadíját teljes pervesztessége folytán a felperes viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a település, szám1 számú tulajdoni külön lapon helyrajzi szám1 hrsz. alatt bejegyzett, ingatlan címe szám alatt található, 64 m2 alapterületű ingatlan a Magyar Állam tulajdonában és a Honvédelmi Minisztérium kezelésében állt. 1988. március 10-én a Honvédelmi Minisztérium az ingatlan bérlőjeként a felperes házastársát jelölte ki. A kiutaló határozat 6. pontja szerint a lakásba a

kiutaló határozatban megjelölt személlyel együtt költözhet be házastársa felperes és az ő gyermekei.

[2] A Magyar Honvédség Vezérkari Főnöke 40/1991. (HK. 8.) számú intézkedésével az állami tulajdonú, de a Honvédelmi Minisztérium kezelésében lévő ingatlant elidegenítésre kijelölte. Az intézkedést a Honvédségi Közlönyben tették közzé. 1992. december 10-én a Honvédelmi Minisztérium képviseletében átruházott jogkörben képviselő szervként eljáró Magyar Honvédség Fenntartási és Elhelyezési Főigazgatóság megbízása alapján az cég1 Kft. mint eladó és a vevők között adásvételi szerződés jött létre. Az adásvételi szerződést a tulajdonos, továbbá az ingatlan bérlőjeként korábban kijelölt személy1 gyermekei kötötték. Annak alapján a Magyar Állam tulajdonában és a Honvédelmi Minisztérium kezelésében álló ingatlant az 1992. december 10-én megkötött adásvételi szerződéssel eladták a felperes házastársa gyermekeinek 1/2-1/2 arányban, a felperes házastársának holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. A Miskolci Körzeti Földhivatal a 48.992/1992. számú határozatával a vevők javára a tulajdonjog, a haszonélvező javára pedig a haszonélvezeti jog bejegyzésről határozott. Ezt követően az egyik tulajdonostárs a másiktól a tulajdoni illetőségét megvásárolta, amelynek tényét a Miskolci Körzeti Földhivatal a 64.804/2017. számú határozatával 1997. október 6-án bejegyezte. A felperes férje 2005. augusztus 20-án elhunyt.

[3] A felperes több pert indított a vevőkkel, továbbá a Magyar Állammal szemben is. Keresetet terjesztett elő az adásvételi szerződés létre nem jöttének megállapítása iránt, kérve, hogy a bíróság az eredeti állapotot állítsa helyre és ennek keretében állapítsa meg miszerint a Miskolci Körzeti Földhivatal által helyrajzi szám1 hrsz. alatt felvett, természetben ingatlan címe szám alatt található ingatlan tulajdonosa a Magyar Állam.

[4] A Miskolci Törvényszék 10.P.23.605/2007/23. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítéletet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2.Pf.22.418/2008/4. számú ítéletével helybenhagyta. Az ítélet indokolása szerint a perben megállapítást nyert, hogy a felperes által támadott adásvételi szerződésben rögzített eladó, azaz az eredeti tulajdonos, a Magyar Állam képviseletét ellátó Honvédelmi Minisztérium kezelőjének megbízottjaként eljáró képviselő, valamint a vevő és a haszonélvezeti vevő közötti adásvételi szerződés érvényesen létrejött és az eladó aláírásának hiánya érvénytelenség megállapítására nem ad okot.

[5] A felperes a tulajdonjog bejegyzéssel kapcsolatos földhivatali határozatokkal szemben is eljárásokat kezdeményezett. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Földhivatal a 30.048/7/2009. számú határozatával a Miskolci Körzeti Földhivatal 32.777/2006. számú határozatát helybenhagyta. A vevők tulajdonjogának bejegyzésére vonatkozó földhivatali határozatokat is elbíráló közigazgatási határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt. A bíróság a 12.K.20.020/2010/18. számú, 2010. november 11-én jogerős ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a felperes a Miskolci Körzeti Földhivatalnál, mint elsőfokú hatóságnál előterjesztett kérelmében a vevők tulajdonjogának törlését arra hivatkozással kérte, miszerint a tulajdonjog bejegyzés alapját képező szerződés semmis, mert az okiraton nem szerepel az eladó, valamint az okirati tanúk aláírása.

[6] A felperes ezután további pert indított a megyei kormányhivatallal szemben közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt. Végső formában fenntartott keresetében 300.000 forint nem vagyoni kár megfizetésére azért kérte kötelezni az alperest, mert a Miskolci Körzeti Földhivatal 48.992/1992. számú eljárásában a vevők tulajdonjogát olyan adásvételi szerződés alapján jegyezte be, amelyet sem az eladó, sem pedig okirati tanúk nem írtak alá, illetve bejegyzési kérelmet sem csatoltak. Amennyiben a jogsértő bejegyzésre nem kerül sor, akkor a bejegyzett tulajdonos lakáskiürítésre vonatkozó keresete alapján nem

kényszerült volna a felperes 24 éve lakott lakásának elhagyására olyan körülmények között, hogy egyéb lakóingatlanlall ő maga nem is rendelkezik. A nem vagyoni kártérítési keresetét arra is alapította, hogy az 1992-es bejegyzéskor hatályos szabályok szerint a földhivatalhoz az adásvételi szerződés egy eredeti példányát kellett benyújtani. Ezért jogsértőnek tartotta a földhivatal által a perben tett 2008. január 22-i nyilatkozatot, mert a fél feltételezésre alapítva nyilatkozott a szerződés 4 példányban benyújtásáról és a szerződés eredetiségéről.

[7] A Miskolci Törvényszék 21.P.21.884/2011/41. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Debreceni Ítéltábla a Pf.I.20.368/2013. számú ügyben kihirdetett ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben, kizárólag a perköltségre vonatkozó rendelkezés tekintetében változtatta meg.

[8] Időközben az ingatlan kizárólagos tulajdonosa a felperessel szemben a Miskolci Városi Bíróság előtt 20.P.23.653/2009. számon lakás kiürítése, használati díj és rezsiköltség megfizetése iránt pert indított. A Miskolci Városi Bíróság a 20.P.20.226/2009/27. számú jogerős részítéletével kötelezte a felperest arra, hogy az ingatlant ürítse ki és adja a tulajdonos birtokába. A kiürítésre és birtokbaadásra vonatkozó részítéletet a Miskolci Törvényszék a 2.Pf.23.242/2010/9. számú határozatával hagyta helyben.

[9] A Miskolci Városi Bíróság a 20.P.21.599/2014/74. szám alatti ítéletével kötelezte a jelen per felperesét (a Miskolci Városi Bíróság előtti perben alperesként részt vevő félként) arra, hogy 15 napon belül fizessen meg 2.747.514 forintot és ezen összegen belül 1.510.500 forint után 2009. május 15-től törvényes késedelmi kamatot, valamint perköltséget. A használati díjra vonatkozó elsőfokú határozatot a Miskolci Törvényszék 3.Pf.20.277/2018/39. számú ítéletével hagyta helyben. Ennek következményeként a végrehajtó a felperes nyugdíjából a használati díj levonását végrehajtási eljárás keretében foganatosította.

[10] A felperes özvegyi jog megváltása iránt is keresetet terjesztett elő, amelyet a Miskolci Városi Bíróság 26.P.21.622/2007/24. szám alatt bírált el. A másodfokon eljáró bíróság határozatának száma Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1.Pf.21.669/2008/6.

[11] A felperes a 2017. július 11-én a Pesti Központi Kerületi Bíróságra érkezett keresetlevelében a Honvédelmi Minisztérium I. rendű, a Magyar Állam II. rendű és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal III. rendű alperesekkel szemben kártérítési keresetet terjesztett elő. Az elsőfokú bíróság a 34.P.89.196/2017/4. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította. A Fővárosi Törvényszék a 41.Pkf.632.437/2018/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság határozatát helybenhagyta.

[12] A felperes fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett, amelyben a közjegyző 31019/Ü/31799/2017. számon fizetési meghagyást bocsátott ki a Honvédelmi Minisztérium, a Magyar Állam és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal kötelezettekkel szemben 179.700 forint tőke, ennek 2009. január 13-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata és költségek tekintetében. A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemben a felperes a kötelezettek egyetemleges marasztalását kérte kártérítés jogcímén. A fizetési meghagyással szemben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Állam kötelezettként külön-külön ellentmondást terjesztett elő. Valamennyi kötelezett teljes egészében vitatta a követelést.

[13] A közjegyző 2018. március 14-én küldte meg a bíróságnak a 31019/Ü/31799/2017. számú fizetési meghagyásos eljárás aktanyomatát. A közjegyző a 10. sorszámu, perré alakulást megállapító végzésében felhívta a felperest, hogy a végzés kézbesítésétől számított 15 napon belül terjessze elő a követelése alapjául szolgáló tényeket és azok bizonyítékait, továbbá rója le az illetéket. A felperes a felhívásnak határidőn belül nem tett eleget, ezért a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 12.P.86.130/2018/2. számú végzésével a pert megszüntette. A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a

61.Pkf.640.449/2018/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per további tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság a 2009. július 5-én jogerős 12.P.86.526/2019/2. számú végzésével megállapította hatáskörének hiányát és a keresetlevelet a Fővárosi Törvényszékhez áttette.

[14] A Fővárosi Törvényszék a 66.P.21.029/2020/11. számú végzésével a keresetlevelet visszautasította. Ezt követően a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal a BO/JSTK/00664-2/2020. számú határozatával a felperes részére pártfogó ügyvéd képviselőnek igénybevételét engedélyezte. A felperes jogi képviselővel eljárva a visszautasító határozattal szemben fellebbezett, továbbá pótolta a keresetet tartalmazó irat hiányait. A Fővárosi Ítéltábla az 1.Pkf.25.064/2021/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését hatályon kívül helyezte.

[15] A felperes a folytatódó perben keresetét többször pontosította. A 2021. november 30-án előterjesztett és 31. sorszámu pontosított, majd 33. és 38. sorszám alatt részben módosított kereseti kérelmében az I-II-III. rendű alperesekkel szemben a követelésének jogalapját ésösszagszerűségét a következők szerint foglalta össze: Az I. és a II. rendű alperesek egyetemleges kötelezését kérte 149.700 forint vagyoni kár, ebből 8.100 forint után 2006. április 28-tól, további 8.100 forint után 2007. június 6-tól, 123.900 forint után 2009. január 13-tól, 9.600 forint után 2007. január 9-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére. Kérte az I. és a II. rendű alperes egyetemleges kötelezését 1.510.500 forint és annak 2009. május 15-től a kifizetésig járó késedelmi kamata, 50.000 forint nem vagyoni kártérítés és ennek 2009. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére. Kérte továbbá a III. rendű alperes kötelezését vagyoni kár jogcímén 160.600 forint és ennek 2009. január 13-tól a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére.

[16] A felperes előadása szerint az I-II. rendű alperesek kártérítésre alapot adó magatartása arra vezethető vissza, hogy a ingatlan címe szám alatti lakás tulajdonos-változása során számára nem biztosították a használatot annak ellenére, hogy a lakásba az eredeti kiutaló határozat alapján házastársával költözött. A bérlőkijelölésre vonatkozó határozatban kifejezetten szerepelt, hogy az ingatlanba férjével együtt költözik, a kiutaló határozaton használatra jogosultként feltüntették. Az adásvételi szerződés megkötésekor figyelmen kívül hagyták ezt a tényt, emiatt kénytelen volt az ingatlanból kiköltözni. A tulajdonosváltást követően őt jogerős bírósági határozat kötelezte az ingatlan elhagyására és használati díj fizetésre. Az 1.510.000 forint összegű vagyoni kára abból származik, hogy a jogerős bírósági ítélet alapján ilyen összegű használati díj megfizetésre kötelezték az új tulajdonos javára. Az összeg behajtása érdekében nyugdíja terhére végrehajtást rendeltek el. A felperes vagyoni kára a perköltség megfizetésére kötelező bírósági határozatokkal keletkezett. Hivatkozása szerint a perekre az I-II. rendű alperesek felróható magatartásának következtében került sor. A nem vagyoni kárigényét arra alapította, hogy amennyiben a szerződésben rendelkeztek volna róla, illetőleg haszonélvezetet vagy használati jogot biztosítottak volna számára, akkor nem kötelezték volna őt a lakás kiürítésre, így sem használati díjat, sem perköltséget nem kellett volna fizetnie.

[17] Az I. rendű alperes károkozó magatartása vonatkozásában a felperes hivatkozott arra is, hogy az 1992-es adásvételi szerződést eladók és tanúk aláírása nélkül készítették el, ami a jogszabályi szerinti alaki követelményeknek nem felelt meg. Ezért kényszerült szerződés érvénytelensége iránt pert indítani. Kártérítési követelésének alapjaként ezért a Miskolci Városi Bíróságon folyt 10.P.23.605/2007. számú perben a terhére megítélt perköltségre hivatkozott. Tényelőadása és jogi érvelése szerint a peres eljárásra nem került volna sor és őt perköltség megfizetésre sem kötelezték volna abban az esetben, ha az adásvételi szerződés az alaki szabályoknak megfelelően készül.

[18] A III. rendű alperessel szemben a keresetét arra alapította, hogy a földhivatali eljárás során az ingatlanügyi hatóság nem tett eleget a 48992/1992. számú bejegyzés alapjául szolgáló okiratra vonatkozó őrzési kötelezettségének. Az irattárában az adásvételi szerződést nem őrizte. E mulasztás tekintetében a jogellenes eljárásra vonatkozó jogorvoslati lehetőség nincs. A felperes hivatkozása szerint a III. rendű alperes megsértette az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 20. § (1) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, továbbá a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 9. § (1) bekezdés e) pontjában és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 27/1972. (XII. 31.) MÉM rendelet 94. § (1) bekezdésében foglaltakat. Amennyiben a törvényi kötelezettségeinek a III. rendű alperes eleget tesz, úgy a szerződés érvénytelensége iránt korábban megindított perben nem merült volna fel költség. Kérte, hogy a bíróság a III. rendű alperest az 1992-es szerződés eredeti példányának felmutatására, csatolására kötelezze.

[19] Megítélése szerint a követelés elévülését a több per és fizetési meghagyásos eljárás megszakította.

[20] Az alperesek a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozták.

[21] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[22] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és a II. rendű alpereseknek külön-külön 85.500-85.500 forint perköltséget, továbbá a III. rendű alperesnek 34.910 forint perköltséget.

[23] Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 112.600 forint illeték az állam terhén marad, továbbá, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díja az államot terheli.

[24] Ítéletének indokolásában kiemelte, hogy a 64.P.20.736/2021/2. számú végzésével a jogi képviselővel eljáró felperest a kereseti kérelem pontos előterjesztésének jogszabályi kötelezettségére és az irányadó anyagi jogszabályokra részletesen kioktatta. A 64.P.20.736/2021/12. számú végzésében tájékoztatta a felperest a bizonyítási teherről és arról, hogy a károkozó magatartás mibenlétét, a kár bekövetkeztének időpontját, a jogsértő magatartást, az ok-okozati összefüggést, a kártérítés összecszerűségét, a keletkezett vagyoni kárt a felperesnek kell bizonyítania, továbbá bizonyítania kell, hogy a rendes jogorvoslati lehetőséget kimerítette, a sérelemdíj címén követelt igény megalapozott, valamint azt, hogy a jogsértő magatartásnak milyen hatása volt a személyére.

[25] Megítélése szerint a felperes e felhívásnak nem tett eleget, emiatt nem állapítható meg, hogy a felperes az I. és a II. rendű alperesek tekintetében polgári jogi igényt vagy közhatalom gyakorlásával okozott kártérítési követelést kíván-e előterjeszteni. Megállapította, hogy a felperes az alperesekkel nem került közigazgatási jogviszonyba, ezért a közigazgatási jogkörben okozott kártérítés feltételei vonatkozásukban nem állnak fenn. A felperes az I. és a II. rendű alperesek károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy a település helyrajzi szám 1 hrsz. alatti ingatlan eladásakor őt az adásvételi szerződés megkötéséről nem értesítették, az adásvételi szerződésben számára, mint az ingatlanba a kiutaló határozat alapján jogszerűen beköltöző lakó számára haszonélvezetet vagy használatot nem biztosítottak. A felperes azonban nem jelölte meg, hogy e magatartás jogellenessége miben áll. A bíróság mindebből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes kereseti kérelme lényegét tekintve nem alkalmas érdemi elbírálásra.

[26] Kiemelte, hogy az adásvételi szerződés megkötésére 1992-ben került sor. Önmagában az a tény, hogy az adásvételi szerződésre vonatkozóan indult per során a felperest bármilyen összeg megfizetésére kötelezték, a kártérítési igényt nem támasztja alá. A bírósági eljárások és bírósági határozatok nem bizonyítják, hogy az ingatlan eladására vonatkozó

szerződés megkötése során az I-II. rendű alperesek jogsértően jártak el, és ezzel okozati összefüggésben a felperesnek kára keletkezett. A felperes – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdésében szereplő kötelezettsége ellenére – nem bizonyította a jogellenességet, a kárt és az okozati összefüggést sem.

[27] Megállapítása szerint a felperes követelése – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 324. § (1) bekezdésének megfelelően – valamennyi alperessel szemben el is évült. A felperes által hivatkozott bírósági eljárások az elévülést nem akasztották meg. Az ingatlan birtokbaadása, illetve a használati díj iránt indult eljárásban az I-II-III. rendű alperesek félként nem is vettek részt. A felperes az elévülés megszakítására csak általánosságban, peres és egyéb eljárásokra hivatkozva utalt, ugyanakkor ezeket a pereket nem ő indította a perbeli alperesekkel szemben, kártérítési követelésének érvényesítése iránt (ide nem értve a III. rendű alperessel szemben a Miskolci Törvényszék előtt 21.P.21.884/2011. számon lefolytatott pert). A felperes sem írásbeli felszólítás megküldését, sem azt nem igazolta, hogy az I. és II. rendű alperesekkel szemben a kártérítési követelés jogalapját érintő pert indított az 1992-ben megkötött adásvételi szerződés létrejötte és annak ingatlan-nyilvántartási bejegyzése után, az elévülési időn belül.

[28] A III. rendű alperes vonatkozásában jelentőséget tulajdonított annak, hogy a Miskolci Törvényszék a 21.P.21.884/2011/41. számú ítéletével közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben a felperes nem vagyoni kár jogcímén előterjesztett igényét már jogerősen elbírált. A végső formában fenntartott kereseti érvelés eltért a jelen perben előadottaktól. Megítélése szerint az, hogy a felperes eljárást indított a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt, illetőleg a felperest perköltség megfizetésére kötelezték egy perben, nincs okozati összefüggésben a III. rendű alperes magatartásával.

[29] A közigazgatási perben érdemben hozott döntés köti a kártérítési ügyben eljáró polgári per bíróságát (BH2000. 400.). A felperes nem bizonyította, hogy a III. rendű alperessel szemben közigazgatási pert kezdeményezett. A 12.K.20.020/2010/18. számú ítélet indokolása szerint a tulajdonjog bejegyzését követő több, mint 10 év elteltével a felperes nem teheti vitássá azt, hogy az eljáró földhivatal a tulajdonjogot milyen okirat alapján jegyezte be, illetve rendelkezésre állt-e a bejegyzési kérelem. A per alapját érintő közigazgatási eljárás során az eljáró bíróság jogsértést nem állapított meg. A felperes III. rendű alperessel szembeni követelése ezért alaptalan, egyebekben el is évült.

[30] Az elsőfokú bíróság a Pp. 78. §-a és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) alapján rendelkezett a perköltség viseléséről.

[31] Megállapította, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés *b)* és *g)* pontjára, továbbá a felperes teljes személyes költségmentességére tekintettel feljegyzett illeték a Magyar Állam terhén marad.

[32] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[33] Jogorvoslati kérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetei szerinti megváltoztatását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Harmadlagosan azt kérte, hogy a nyugdíjából még le nem vont használati díjak és azok kamatai vonatkozásában a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben helyezze hatályon kívül és ezen összeg vonatkozásában a pert szüntesse meg, tekintettel arra, hogy a követelés idő előtti.

[34] Kérte továbbá az alperesek részére perköltség fizetésére kötelező rendelkezés mellőzését, másodlagosan az alperesek részére megállapított perköltség összegének csökkentését, személyenként 10.000 forintra. Harmadlagosan a perköltség vonatkozásában is hatályon kívül helyezést indítványozott.

[35] Kérte annak megállapítását, hogy a III. rendű alperes az azzal kapcsolatosan felmerült perköltségét, hogy hivatkozása szerint az első tárgyalásra szóló idézést nem kapta meg, maga köteles viselni.

[36] Kérte továbbá az alperesek perköltségben marasztalását.

[37] Előadása szerint az elsőfokú bíróság megsértette Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdését, a Pp. 2. § (1) bekezdését, 3. § (1)-(3) bekezdését, 124. § (4) bekezdés a) pontját, a 141. § (2) bekezdését, a 163. § (1) és (3) bekezdését, a 164. § (1) bekezdését, a 190. § (2) bekezdését, a 206. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését, a Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdését, a 339. § (1) bekezdését, a 349. § (1) bekezdését, nem teljesítette továbbá az 1/2009. PK vélemény 4., 7. és 9. pontjában foglaltakat.

[38] Előadása szerint az elsőfokú ítélet jogi indokolása nem tartalmazza minden alkalmazott jogszabály, jogszabályhely pontos megjelölését, annak idézését, és az ügyre vonatkoztatott értelmezését. Az általa hivatkozott jogszabályokat nem értékelte a bíróság. A tényállás, az ismertetés hiányos, a tényállás részben iratellenes. Nem indokolta meg az elsőfokú bíróság, hogy a bizonyítékokat hogyan mérlegelte, a felajánlott bizonyításokat miért mellőzte.

[39] Az ítélet tényállása nem tartalmazza azt a levezetést, amelyet az alperesek elévülési kifogására részletesen előadott a korábban indított eljárás vonatkozásában.

[40] Az ítéletben nem megfelelő, hiányos a kereset és az alperesekkel szemben a kártérítés alapjául megjelölt jogsértő eljárások, jogszabálysértések, mulasztások, jogi indoklás ismertetése, az az I. és II. rendű alperesekkel szembeni kereseteket tévesen a III. rendű alperessel szembeniként ismerteti. A perköltség, mint vagyoni kár iránti igényben csak a szerződés érvénytelensége iránti perben felmerült költségek szerepelnek, a lakáskiürítési per költségei nem. A III. rendű alperessel szemben nincs keresete a lakáskiürítési perrel kapcsolatban.

[41] A felperes részletesen ismertette, megismételte az ingatlan értékesítésével, az általa, illetve vele szemben indított eljárásokkal összefüggő tényeket.

[42] Hivatkozott arra, hogy a megyei kormányhivattal szemben a 2021. május 28-i, 2021. október 4-i és a 2021. november 29-i keltezésű beadvány tartalmazza, hogy a kormányhivatal, (Földhivatal) károkozó magatartása a bejegyzés alapjául szolgáló okiratra vonatkozó őrzési kötelezettség megszegése. Az iratkezelés, az őrzés során nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, megsértette az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 20. § (1) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, továbbá a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 9. § (1) bekezdés e) pontjában és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 27/1972. (XII. 31.) MÉM rendelet 94. § (1) bekezdésében foglaltakat. Kiemelte, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokra vonatkozóan határidő nélkül van őrzési kötelezettsége a földhivatalnak.

[43] Amennyiben a földhivatal az irattárában a lakás 1992-es adásvételi szerződéséből az eladó és a tanúk aláírásával ellátott példányt őrzött volna, és ilyen példányról adott volna neki másolatot, nem indított volna eljárást a szerződés érvénytelensége ügyében, nem merült volna fel a Miskolci Városi Bíróságon folyt 10.P.23.605/2007. számú eljárással kapcsolatos, 160.600 forint költség.

[44] Hivatkozása szerint a III. rendű alperessel szembeni keresetre, az általa hivatkozott jogellenes eljárásra, mulasztásra, jogszabályhelyekre, jogi érvelésre vonatkozóan az elsőfokú ítélet érdemi indoklást nem tartalmaz ([34] bekezdés).

[45] Kiemelte, hogy a jelen perben nem a III. rendű alperes adásvételi szerződés bejegyzésével kapcsolatos tevékenysége a kereset tárgya, így nincs jelentősége annak, hogy a Miskolci Törvényszék a 21.P.21.884/2011/41. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az őrzési kötelezettségre vonatkozó mulasztás tekintetében jogorvoslati lehetőség nincs, ezért kirívóan okszerűtlen értékelésnek tartotta a közigazgatási per kezdeményezésének elmulasztására vonatkozó érvelést. A 12.K.20.020/2010. számú eljárásban nem arról döntött a bíróság, hogy a III. rendű alperes a jogszabályban előírt, a bejegyzés alapjául szolgáló okiratra vonatkozó őrzési kötelezettségének eleget tett-e.

[46] Kirívóan okszerűtlennek tartotta az elsőfokú ítélet indokolásának [31] bekezdésében foglaltakat. A szerződésre vonatkozó per alátámasztja a perköltségek, mint kár megtérítése iránti igényét. A jogalapot, a károkozó magatartást, a kár bekövetkezésének időpontját és az okozati összefüggést is igazolta, azzal szemben I. és a II. rendű alperes nem tudta bizonyítani az adott helyzetben elvárható magatartás tanúsítását.

[47] A Miskolci Városi Bíróságon folyt 10.P.23.605/2007. számú perrel felmerült költségek igazolására benyújtott iratokat, bizonyítékokat az elsőfokú ítélet tényállása nem tartalmazza. Az elsőfokú bíróság azt sem indokolta, hogy e bizonyítékokat miért nem értékelte, továbbá miért mellőzte a tanúk meghallgatására vonatkozó indítványt. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást nem folytatta le.

[48] A Honvédelmi Minisztériummal és a Magyar Állammal szembeni, 1.510.500 forint használati díj, mint vagyoni kár megtérítése és az 50.000 forint nem vagyoni kár megfizetése iránti keresetekre, az általa hivatkozott jogellenes eljárásra, mulasztásra, jogi érvelésre vonatkozóan szintén nem tartalmaz érdemi indoklást az elsőfokú ítélet.

[49] A felperes megítélése szerint az I. és II. rendű alperesekkel szemben a kereset érdemi elbírálásra alkalmas volt. Megjelölte a kártérítési felelősség fennállásának egyes elemeit (a kártérítés jogalapját, a károkozó magatartást, a kár bekövetkezésének időpontját, jogellenességet, a kár és a magatartás közötti ok-okozati összefüggést). Kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, a jogerős ítélettel megállapított birtokbaadási kötelezettséget teljesítette.

[50] A fizetendő használati díj és a Honvédelmi Minisztérium, illetve a Magyar Állam jogellenes magatartása közötti okozati összefüggést bizonyítja, hogy a szerződést úgy kötötték meg, hogy a tudomásuk szerint más bentlakó személyről nem rendelkeztek. Mivel a lakás az állam tulajdona volt, e mulasztásokat is neki kell betudni. E mulasztások miatt kötelezték a lakás kiürítésére és használati díj fizetésére.

[51] A felperes a Pp. 190. § (2) bekezdésre hivatkozva indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla szerezzé be a lakás 1992-es eladásához kapcsolódó többi iratot, mert ezt a bizonyítási indítványát az elsőfokú bíróság nem teljesítette.

[52] Állította, hogy a használati díj megfizetett összegét igazoló iratokra vonatkozóan is hiányos a tényállás. Mellékelte a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság 2022. március 17-i „levonások elszámolása” megnevezésű igazolását, amely tartalmazza, hogy a Nyugdíjfolyósító Igazgatóság összesen 1.367.799 forintot vont le és utalt át személy2 részére 2022. márciusig a végrehajtó 0769.V.0699/2019/66. számú letiltására.

[53] Érvelése szerint az I-II. rendű alperestől az 50.000 forint nem vagyoni kártérítést a személyiségi jogai, az emberi méltósága megsértése miatt kérte, e körben kérte a köztudomású hátrányok hivatalból figyelembevételét. Az 50.000 forint nem vagyoni kártérítési igény elutasítását sem indokolta meg az elsőfokú bíróság.

[54] Iratellenesnek és kirívóan okszerűtlennek tartotta a felperes a követelés valamennyi alperessel szembeni elévülésére vonatkozó megállapítást (elsőfokú ítélet [33])

bekezdés). Az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy mely időponttól számította a kereseti kérelemben megjelölt egyes követelésekre vonatkozóan az elévülés idejét.

[55] Az elévülés a követelés esedékessé válásakor kezdődik, azt pedig a jogerős ítéletek kézbesítésétől kell számítani.

[56] Az elsőfokú bíróság nem indokolta meg azt sem, miért nem kötelezte bírósági meghagyással az első tárgyalást elmulasztó III. rendű alperest.

[57] Kifogásolta, hogy a kereset benyújtásától számított több, mint 3 évig nem volt érdemi tárgyalás az ügyben. Az alperesek rosszhiszeműen jártak el a perben, ezt az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe.

[58] A 2021. szeptember 24-i beadványa tartalmazza, hogy az I-II. rendű alperessel szemben a vagyoni károk megtérítését a Ptk. 339. § (1) bekezdésre hivatkozva kéri. Az elsőfokú bíróság vagyoni és nem vagyoni kártérítésként nem bírálta el a keresetet, amivel nem merítette ki a teljes kereseti kérelmet.

[59] Az elsőfokú bíróságnak indokolnia kellett volna a munkadíj eltérő összegben történő megállapítását. Az I. és a II. rendű alperes részére megállapított perköltség eltűzött, nem áll arányban a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel. A II. rendű alperes képviselője csak egy tárgyaláson jelent meg, két beadványa nagyrészt azonos tartalmú. A III. rendű alperes az útiköltséget bizonyíték nélkül számította fel, a bíróság Pp. 79. § (1) bekezdésébe ütköző módon mégis megítélte. A bíróság nem biztosította a felperes számára, hogy az útiköltség iránti kérelmet megismerhesse, arra nyilatkozhasson.

[60] A felperes Pf. 3., 4., 5., 6. és 7. szám alatt további beadványokat terjesztett elő, amelyekben csatolta az arra vonatkozó igazolást, hogy az 1.510.500 forint használati díjat és kamatait a nyugellátásából végrehajtották. Részletesen reagált az alperesek fellebbezési ellenkérelmeiben foglaltakra is. Előadása szerint nem felel meg a valóságnak, hogy a III. rendű alperesnek nem volt tudomása az általa a fellebbezésében hivatkozott, korábban indított eljárásokról, és hogy az első tárgyalást megelőzően a III. rendű alperes nem szerzett tudomást a tárgyalásra szóló idézésről. Vítatta, hogy a III. rendű alperes vonatkozásában a pertárgyérték 2.000.000 forint.

[61] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[62] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen felderítette, és ennek alapján a jogszabályoknak megfelelő, érdemben helyes döntést hozott.

[63] A Legfelsőbb Bíróság PK 42. számú állásfoglalása szerint államigazgatási jogkörben okozott kárnak csak az államigazgatási jellegű, tehát közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységgel, illetőleg ennek elmulasztásával okozott kárt lehet tekinteni.

[64] A felperes az egyetemleges kötelezés körében nem adta elő, hogy a Ptk. 344. § (1) bekezdése szerinti közös károkozás megállapításának feltétele, miszerint a károkozók között bizonyos akarategységnek kell fennállnia, miben áll.

[65] Mivel a kártérítési felelősség megállapításának alapelemei – jogellenesség, okozati összefüggés – hiányoztak, a bíróságnak az összegaszerűséget nem is kellett vizsgálnia, mivel a felperes mindegyik követelését ugyanarra a magatartásra alapozta. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a követelések elévültek, amiből az következik, hogy akkor sem ítélte volna meg a felperes által kért összeget, ha egyébként a kártérítési felelősségét megállapította volna.

[66] A kereset nem volt kellően határozott, a felperes a kára bekövetkeztének időpontját az egyes kereseti kérelmei vonatkozásában az elsőfokú eljárásban felhívás ellenére

sem jelölte meg. A másodfokú eljárásban ezzel már nem lehet kiegészíteni a keresetet a Pp. 247. § alapján.

[67] Az 1992-es adásvételi szerződés megkötése során egy polgári jogi jogviszonyban – nem hatóságként –, a reá irányadó jogszabály keretei között járt el. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. § (1) bekezdése meghatározta a jogszabályok körét és azok hierarchiáját, eszerint a miniszteri rendelet alacsonyabb rendű jogszabály, mint a Kormányrendelet, így ezzel nem lehet ellentétes. Az adásvételi szerződést a felek 1992-ben az akkor hatályos, az állami tulajdonban álló házingatlanok elidegenítésének szabályozásáról szóló 32/1969. (IX. 30.) Korm. rendelet, és az ennek végrehajtására kiadott 16/1969. (IX. 30.) ÉVM-MÉM-PM együttes rendelet előírásai szerint kötötték meg.

[68] Az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés körében többször és részletesen tájékoztatta a jogi képviselővel eljáró felperest a bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről, arról, hogy ezen bizonyítékok rendelkezésre bocsátása a felperes érdekköre, illetve figyelmeztette a kereseti kérelmei hiánypótlása elmaradása esetén a Pp. 3. §, valamint a 141. § szerinti jogkövetkezményekre. Ennek ellenére a tárgyalásokon sem felperes, sem jogi képviselője nem jelent meg, így a kereset szóban sem volt határozottá tehető.

[69] A jogi képviselővel eljáró felperes rendszeresen – az 1-2 hónapos tárgyalási időközökkel – kitűzött tárgyalások előtt 1-2 nappal adott be újabb beadványokat és keresetmódosításokat, bizonyítási indítványokat, ami a per elhúzódásához vezetett.

[70] A felperes harmadlagos fellebbezési kérelme lényegében keresetváltoztatásnak minősül, arra azonban a Pp. 247. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel nincs lehetőség.

[71] A felperes nem bizonyította a nem vagyoni kára bekövetkezését sem. Amennyiben a követelés az adásvételi szerződéssel kapcsolatos személyiségi jogsértésből származik, az igény elévült.

[72] Az elsőfokú bíróság által megállapított munkadíj összege megfelel a jogszabályban foglaltaknak, a képviselő tevékenységét megfelelően ellátta, a pertárgyértékhez arányosított díj nem eltűzött.

[73] A II-III. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perkieltségben marasztalását kérte.

[74] A jogi személy II. rendű alperes nem tartozik kártérítési felelősséggel a közhatalmat gyakorló, önálló jogi személyiséggel rendelkező szervek tevékenységéért, az általuk okozott esetleges sérelmekért. A kártérítés általános szabályainak megfelelően közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség megállapításának a Magyar Állammal szemben jogellenesség és felróhatóság hiányában nincs helye. Álláspontja szerint a követelés elévült.

[75] A III. rendű alperes álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megfelel a kereset teljes körű, érdemi elbírálása, illetve a kellő részletességű indokolás követelményének.

[76] A rosszhiszeműségére történő hivatkozás megalapozatlan. A rendelkezésre álló adatokon és az irányadó jogszabályi előírásokon alapuló meggyőződése, amely a felperes álláspontjától eltér, nem valósít meg rosszhiszemű pervitelt. Az ellenkérelmében megindokolta az első tárgyalás elmulasztását, illetve az ellenkérelem előterjesztésének idejét.

[77] Előadta, hogy a felperes egyetlen tárgyaláson sem vett részt, illetve nem képviseltette magát, ellenben a tárgyalások előtti utolsó napokban terjesztette elő beadványai többségét, amelyekről ily módon a tárgyalásokon való ismertetés keretében szereztek először tudomást az alperesek jelen lévő jogi képviselői, és amelyekre a tárgyaláson nyilatkozatokat

tettek. A bírósági meghagyás kibocsátásának mellőzése is megfelel a jogszabályi követelményeknek.

[78] A felperes által kifogásolt, javára megítélt perköltség összege 34.910 forint, amely 20.000 forint kamarai jogtanácsosi munkadíjból, valamint 14.910 forint útiköltségből tevődik össze. A 20.000 forintban megállapított kamarai jogtanácsosi munkadíj felperesre nézve rendkívül méltányos, nem eltűzött, különös tekintettel arra, hogy mindaddig, amíg felperes egyértelművé nem tette, hogy az I. és II. rendű alperesek egyetemleges kötelezettségétől függetlenül, önállóan kéri 160.600 forint tőke és ennek 2009. január 13-tól a teljesítésig járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezni, a jogi képviselője több mint 2 millió forint pertárgyértékű perben látta el a képviseleti tevékenységet. E tények alapján a munkadíj összege az Ükr. 4. § (1) bekezdés *a*) pontja, valamint 3. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében ennek több mint ötszöröse, 101.025 forint is lehetne.

[79] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának [36] bekezdésében utalt arra, hogy az I-II-III. rendű alperesek jogi képviselője részére a perköltséget kérelmüknek megfelelően állapította meg az Ükr. alapján. A III. rendű alperes útiköltség-igényét a vasúti és a budapesti helyi közlekedési díjszabásra tekintettel terjesztette elő, jogi képviselője 50%-os vasúti utazási kedvezményre való jogosultságának figyelembevételével. Ez utóbbi útiköltség, valamint a Budapestre történő oda-vissza utazás időigénye nem merült volna fel, ha a felperes — teljesen indokolatlanul — nem a budapesti székhelyű Honvédelmi Minisztériummal, illetve a Magyar Állammal közös perben kéri a közhatalom gyakorlásával okozott kár megtérítésére kötelezését, mivel az ilyen jogcímen előterjesztett önálló jogkeresések vonatkozásában — miskolci székhelyére tekintettel — a Miskolci Törvényszék rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.

[80] Hivatkozása szerint a jegyzőkönyvben feltüntetett díjtételek bárki által hozzáférhető, nyilvános adatok, amelyek ezáltal köztudomású adatként is kezelhetőek, ugyanakkor a nyilvános hozzáférés és a bíróság elektronikus úton biztosított ellenőrzési lehetősége révén a bíróság hivatalos tudomása körébe is sorolhatók. Megfelel a jogszabályi követelményeknek az a magatartás, amely az utolsó előtti tárgyaláson a perköltségigény vonatkozásában csupán a jogfenntartásra vonatkozott, amelynek konkretizálására csak az utolsó tárgyaláson került sor.

[81] A fellebbezés alaptalan.

[82] A felperes az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és megváltoztatására irányuló kérelmét ugyanazon érvekre alapította, így azokat a Fővárosi Ítéltábla mindkét szempontból egyszerre vizsgálta.

[83] A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével a másodfokú bíróság egyetértett, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben megjelölt okokból sem hatályon kívül helyezésnek, sem megváltoztatásnak nincs helye.

[84] A felperes a fellebbezésében – eljárási szabálysértésre hivatkozással – az ítélet részbeni hatályon kívül helyezését azért kérte, mert az elsőfokú bíróság – a Pp. 136. § (2) bekezdésében szereplő kötelezettsége ellenére – nem bocsátott ki bírósági meghagyást a III. rendű alperessel szemben.

[85] A felperes a 2/2009. PJE jogegységi határozatban foglaltak alapján helyesen hivatkozott arra, hogy amennyiben a bírósági meghagyás kibocsátásának a Pp. 136. § (1)-(2) bekezdésében foglalt feltételei fennállnak, úgy nem mellőzhető annak kibocsátása. A jogegységi határozat iránymutatása szerint a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre a Pp. 136. § (2) bekezdésével kapcsolatban.

[86] Az adott esetben azonban az említett eljárási szabálysértés utólagos orvoslására nincs jogi lehetőség, figyelemmel arra, hogy egy esetleges hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban tartandó tárgyalás már nem a per első tárgyalása. Következésképpen azon már nincs lehetőség bírósági meghagyás kibocsátására, mint ahogyan bírósági meghagyás a fellebbezési eljárásban sem bocsátható ki. Ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének a felperes által megjelölt okból nem volt indoka.

[87] Nem volt helye az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezésének és a per Pp. 157. § a) pontja alapján történő megszüntetésének sem. A kártérítési igény vonatkozásában az időelőttiség nem értelmezhető, a kár az igény érvényesítésekor már vagy bekövetkezett, vagy még nem áll fenn. Utóbbi esetben a kereset elutasításának van helye, és nem a keresetlevél Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontja, illetve a Pp. 157. § a) pontja alkalmazásának. A felperes a fellebbezéséhez csatolt kimutatással igazolta, hogy a használati díjat teljes egészében letiltották a nyugellátásából, így az 1.510.500 forint használati díj és kamatai címén fennálló tartozását a per folyamatban léte alatt kiegyenlítette.

[88] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének ezt meghaladóan a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdés rendelkezései alapján sincs helye, mert az elsőfokú bíróság nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely miatt szükséges lenne a tárgyalás megismétlése vagy kiegészítése, és nem szükséges a bizonyítási eljárás nagyterjedelmű vagy teljes megismétlése, illetve kiegészítése sem. Az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a felperes keresetét teljeskörűen elbírált, ítéletének indokolása – jogi álláspontjához képest – a szükséges mértékben tartalmazza az alkalmazandó jogszabályok megjelölését és a jogi indokolást is.

[89] Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást arról, hogy a felperes és az alperesek között közigazgatási jogviszony nem jött létre, ezért a közigazgatási jogkörben okozott kártérítés feltételei nem állnak fenn, azok érdemben nem voltak vizsgálhatóak.

[90] Az elsőfokú bíróságnak a felperes által előadott tények alapján vizsgálnia kellett, hogy az alperesek kártérítési felelőssége a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján fennáll-e.

[91] A felperes az I. és II. rendű alperesekkel szemben arra alapította az igényét, hogy az általa is lakott, a férje részére kiutalt állami tulajdonú, a Honvédelmi Minisztérium kezelésében lévő lakóingatlan 1992-es vételre felajánlásakor és értékesítésekor részére az ingatlant megvásárlásra nem ajánlották fel, ő azt nem vásárolhatta meg, az ingatlan adásvételi szerződéssel férje gyermekeinek tulajdonába került anélkül, hogy részére annak vonatkozásában használati, haszonélvezeti jogot biztosítottak volna. Ezzel a Honvédelmi Minisztérium megsértette az állami tulajdonban és a Honvédelmi Minisztérium kezelésében levő házingatlanok elidegenítéséről szóló 4/1990. (IV. 27.) HM rendeletben (a továbbiakban: HM rendelet) szabályait, neki vagyoni és nem vagyoni kárt okozva.

[92] A HM rendelet 4. § (1) bekezdése szerint az elidegenítésre kijelölt lakóépületben levő lakott lakások megvásárlására jogosultak voltak az azokban lakó bérlők és jóhiszemű jogcímnélküli lakáshasználók. A 8. § (2) bekezdése szerint a rendelet eltérő rendelkezései hiányában a Honvédelmi Minisztérium kezelésében levő állami tulajdonú házingatlanok elidegenítésére is az állami tulajdonban álló házingatlanok elidegenítésének szabályozásáról szóló 32/1969. (IX. 30.) Korm. rendelet, valamint az ennek végrehajtásáról szóló 16/1969. (IX. 30.) ÉVM-MÉM-PM rendelet szabályait kell megfelelően alkalmazni.

[93] A 32/1969. (IX. 30.) Korm. rendelet [az állami tulajdonban álló házingatlanok elidegenítésének szabályozásáról, egységes szerkezetben a végrehajtására kiadott 16/1969. (IX. 30.) ÉVM-MÉM-PM együttes rendelettel] 5. § (1) bekezdése határozta meg, hogy az ingatlanban lakók milyen sorrend szerint jogosultak az ingatlan megvásárlására.

[94] E szerint az elidegenítésre kerülő házingatlan megvásárlására - a (4) bekezdésben említett eset kivételével - elsősorban a bentlakók voltak jogosultak a következő sorrend szerint: *a)* a bérlő, bérlőtárs, társbérlő, a lakásban lakó haszonélvező és a lakásban jogcím nélkül lakó olyan jóhiszemű személy, aki korábban bérlő volt (a továbbiakban együtt: bérlő); *b)* a bérlő leszármazottja vagy örökbefogadott gyermeke, továbbá szülője; *c)* a bérlő élettársa, feltéve, hogy az eladási ajánlat megtételét megelőző egy év óta a bérlővel állandó jelleggel együtt lakik.

[95] A (2) bekezdés értelmében a házingatlant az (1) bekezdésben említettek együttesen is megvásárolhatták. A házingatlant a bérlő vagy élettársa a leszármazottja vagy örökbefogadott gyermeke, továbbá a szülője részére is megvásárolhatta.

[96] A rendelkezésre álló adatok szerint az ingatlant a Honvédelmi Minisztérium a bérlő részére ajánlotta fel megvásárlásra, aki ezzel a lehetőséggel élni kívánt, a lakást a gyermekei részére vásárolta meg, haszonélvezeti jogának kikötésével. Az adásvételi szerződés alapján a vevők tulajdonjogát a földhivatal bejegyezte, a felperes azzal szemben – az esetleges megvásárlási jogosultsága alapján – keresetet nem terjesztett elő, hanem az érvénytelenség megállapítását a bíróságtól (2006. április 28-i kereset) arra alapítottnak kérte, hogy az adásvételi szerződésen az eladó és a tanúk aláírása nem szerepel.

[97] Jogellenes magatartás tehát az I. és II. rendű alperesek részéről a felperes által állított körben nem állapítható meg, így a kártérítésre kötelezés Ptk. 339. § (1) bekezdésében meghatározott egyik feltétele – a jogellenesség – hiányzik.

[98] A kártérítés sikerességéhez a károsultnak azt kell bizonyítania, hogy kára következett be, a kárt a károkozó tevése vagy mulasztása okozta, és a kár bekövetkezte és a károkozó magatartás között okozati összefüggés áll fenn, továbbá, hogy eleget tett kárelhárítási kötelezettségének. A károsult mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a károkozás jogszabályi rendelkezés alapján nem volt jogellenes, vagy kimenti magát a felelősség alól azzal, hogy bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[99] A felperes az I. és II. rendű alperesek állított jogellenes magatartásával kapcsolatos kárát az általa a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perrel összefüggésben felmerült és általa fizetendő költségekben, illetve az ingatlan tulajdonosa részére fizetendő, a bíróság által megállapított összegű használati díjban jelölte meg.

[100] A kártérítésre kötelezésnek szükségszerű elemei a kár, továbbá az okozatosság, amely szerint a jogellenes magatartás és a bekövetkezett kár között okozati összefüggésnek kell fennállnia.

[101] A jogellenesség hiánya mellett a perbeli esetben hiányzik az okozati összefüggés is a felperes által állított károk és az állított jogellenes magatartás között. A felperes a szerződés érvénytelensége iránt saját elhatározása alapján indított pert, azt kizárólag arra alapítva, hogy a szerződést az eladó és a tanúk nem írták alá. A keresete elutasítása miatt a felmerült perköltségek megfizetésére ennek, és nem az I. és II. rendű alperesek állított jogellenes magatartása okán volt köteles. A kereset elutasítását követően – a vételi szándékára alapítottnak – a szerződést nem támadta, esetleges jogai érvényesítése érdekében jogi lépéseket nem tett, kötelmi igényt nem érvényesített. Ennek megfelelően a használati díj iránti igény érvényesítésére is a fennálló jogi helyzetnek megfelelően, jogszerűen került sor.

[102] Az elévülés vonatkozásában a másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság megállapításával. A kártérítési követelés a károsodás bekövetkeztével válik esedékessé. A felperes nyugellátásából a használati díj levonása a 2019. október 19-i letiltás alapján történt, így az általa állított károsodás is ekkor kezdődött. A perköltségek és nem vagyoni kár vonatkozásában indított fizetési meghagyásos, illetve peres eljárás

vonatkozásában pedig a tényállás teljeskörű feltárása nem történt meg, az elévülés bekövetkezése pontosan nem volt feltárható. Ennek azonban, a kártérítés további feltételei fennálltának hiányában nem volt jelentősége.

[103] Jogellenes magatartás hiányában személyiségi jogsértés megállapítására és nem vagyoni kártérítés fizetésére kötelezésnek nincs helye.

[104] A III. rendű alperessel szemben a felperes a keresetét arra alapította, hogy a perbeli ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződés vonatkozásában az iratkezelés, az őrzés során a megyei kormányhivatal megsértette az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 20. § (1) és (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, továbbá a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 9. § (1) bekezdés *e)* pontját és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 27/1972. (XII. 31.) MÉM rendelet 94. § (1) bekezdését. A III. rendű alperes jogellenes magatartása az, hogy a jogszabályban előírt, a bejegyzés alapjául szolgáló okiratra vonatkozó őrzési kötelezettségének nem tett eleget, amivel államigazgatási jogkörben okozott kárt.

[105] A Fővárosi Ítéltábla – az elsőfokú ítélet indokolásában foglaltakkal egyetértve – e körben – a felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel – azt hangsúlyozza, hogy az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének feltétele, hogy a kárt államigazgatási jellegű tevékenységgel okozzák, vagyis az ilyen kár bekövetkezéséhez önmagában nem elegendő, ha a kárt egy államigazgatási szerv alkalmazottjának tevékenysége okozza, a károkozásnak az államigazgatási szerv közhatalmi szerepével kell kapcsolatban lennie. Ilyen kárnak az minősül, amely a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező, intézkedő tevékenységével, illetve ennek elmulasztásával függ össze.

[106] A III. rendű alperes őrzési kötelezettsége nincs okozati összefüggésben a felperes jelen perben érvényesített igénye szerint bekövetkezett sérelemmel. A felperes a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti pert sem a III. rendű alperes magatartása, hanem az okirat általa állított alaki hiányosságai miatt, és saját elhatározásából indította, annak alapja nem a III. rendű alperes jogellenes magatartása volt. Ugyanez vonatkozik a tulajdonjog törlése iránti per költségeire is. A felperes pervesztessége sem a III. rendű alperes magatartásával áll okozati összefüggésben, a felmerült perköltségekért tehát a III. rendű alperes helytállási kötelezettséggel nem tartozik. A felperes tehát a kártérítési felelősség feltételei közül a jogellenességet és az okozati összefüggést nem bizonyította.

[107] A felperes az elsőfokú eljárásban pervesztes lett, így a Pp. 78. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően az alperesek költségeinek megfizetésére köteles. Az elsőfokú bíróság az alperesek részére fizetendő – jogtanácsosi munkadíjban és a III. rendű alperesnél utazási költségben megjelenő – perköltség összegét a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően állapította meg.

[108] A perköltség mérséklésének sincs helye, azt az elsőfokú bíróság a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően állapította meg az Ükr. 3. § (2) és 4. § (1) bekezdése szerint. A per tárgyának értéke 1.721.100 forint, az Ükr. 3. § (2) bekezdésének megfelelően a munkadíj összege a pertárgyérték 5%-a, de legalább 10 000 forint. Az I. és II. rendű alperesek részére megállapított 85.500 – 85.500 forint perköltség összege e szabálynak megfelel, mint ahogyan a III. rendű alperes részére megállapított 34.910 forint is, amely magában foglalja a III. rendű alperes jogi képviselőjének a tárgyaláson való megjelenéssel összefüggésben felmerült útiköltségét is.

[109] Az alperesek a másodfokú eljárásban pernyertesek. A Fővárosi Ítéltábla a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek másodfokú

perköltségének megfizetésére. A jogi képviselők munkadíjában megjelenő perköltség összegét az Ükr. 3. § (2) és (5) bekezdései alapján állapította meg.

[110] A Pp. 87. § (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a díj összegének megállapítása nélkül, a perköltségviselés arányának meghatározásával megállapította, hogy a pártfogó ügyvédi díj viselésére a felperes köteles, az elsőfokú ítélet erre vonatkozó rendelkezését is pontosította.

[111] A másodfokú eljárásban felmerült, az Itv. 39. § (1) bekezdése, a (3) bekezdés c) pontja és a 46. § (1) bekezdés alapján számított 137.688 forint fellebbezési illetéket a felperes teljes személyes költségmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2023. január 26.

dr. Kovács Helga s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró